

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
in 80 mm ŠIRINE 1 K 50 v.

Neodvisen političen tednik.

IZHAJA VSAKO NEDELJO

VELJA PO POŠTI 5 K ZA ČAS DO KONCA
LETA 1920. — VSE ŠTEVILKE OD PRVE
ŠTEV. PA DO KONCA LETA STANEJO 25 K.

Posamezna številka velja 1 krono.

Po volitvah.

Volitve v ustavodajno skupščino so končane; kot zastopnik Prekmurja je z listo „Kmečke zveze“ za štajersko volilno okrožje izvoljen za poslanca Klekl Jožef, za katerega je bilo oddano v Prekmurju nekaj nad 5000 glasov, dočim je bilo za kandidate „Domáče verstvene stranke“ oddanih 1970 glasov. Prekmurce bode torej zastopal v ustavodajni skupščini katoliški plebanuš Klekl; ako bode s tem ustrezno našim prekmurskim Slovencom, je drugo vprašanje.

Vzroki, radi katerih ni prodrli pri volitvah lista „Domáče verstvene stranke“, so različni. Prvi in glavni vzrok je ta, da je ta stranka nastala kratek čas pred volitvami in torej ni imela časa, da bi se bila primerno organizirala. Nasprotno pa so voditelji „Kmečke zveze“ kot gojitelji najbolj zagrizenega klerikalizma delali že leto in dan na vse kripnje, da vjamejo prekmursko prebivalstvo na svoje limanice; v vsaki občini so imeli svojo organizacijo, ki ni štedila ne z denarjem, niti z raznimi drugimi zapeljivimi obljubami, od katerih ne bodo seveda izpolnili nobene, ne samo,

ker jim manjka zato vsaka dobra volja, temveč še bolj radi tega, ker jim manjka za to potrebna moč. Vse klerikalne stranke pod vodstvom katoliških plebanošev so namreč dobile v celi Jugoslaviji od 419 poslanskih mandatov samo 24! Kaj bodo dosegli ti zastopniki „pápincev“ za prekmursko ljudstvo, med katerim je okoli 30.000 luteranov, si lahko vsak misli. Upoštevati je treba, da bodo ti „papinci“ v ustavodajni skupščini popolnoma osamljeni, vsi drugi poslanci, 395 po številu, so odločno protiklerikalni in nečejo ničesar slišati o pobožnih željah klerikalnih zapeljivcev ljudstva. Stvar prekmurskega ljudstva je torej v slabih rokah!

Da „Domáča verstvena stranka“ kot prava zastopnica interesov prekmurskega prebivalstva ni bolje uspela, je vzrok gotovo tudi pomanjkanje agitacije; kako malo agitacije za to stranko je bilo, se vidi iz tega, da v velikem številu občin volilci za obstoj te stranke niti vedeli niso.

Eden glavnih vzrokov pa, da Domáča verstvena stranka ni prodrla s svojimi kandidati, je pa ta, da se volilci za volitve sploh niso zanimali. Udeležba pri volitvah

je bila namreč zelo majhna; volilo je povprečno od 20—30% vseh volilcev. Od klerikalnih volilcev se je udeležilo volitev skoraj 100%; volilci pa, ki niso bili pristaši Kmečke zveze, so pa ostali po večini doma. Klerikalci so spravili na volišče vse, prav vse, kar je bilo njihovega; niti eden ni smel ostati doma; večina volilcev, ki niso bili pristaši Kmečke zveze, pa je ostalo doma; celih vasi ni bilo na volišče, nekaj občin niti volilnih imenikov ni predložilo! Iz vasi, kjer se Kmečka zveza ni mogla vgnjezditi, je prišlo na volišče komaj 10% volilcev. Ako bi bilo med Prekmurci torej le količkaj zanimanja za važnost volitev, bi bili lahko kandidatje Domáče verstvene stranke prodrli proti klerikalnim kandidatom.

Pri teh razmerah je število 1970 za Domáčo verstveno stranko oddanih glasov naravnosti sijajno. Komaj nekaj dni stranka dobi brez agitacije, pri malenkostni udeležbi vseh volilcev tako število glasov. Nobenega povoda torej ni za malodušnost, ravno nasprotno, vsi predpogoji so dani, da gremo s tem večjim veseljem na delo.

Ob tej priliki pa moramo tudi odkrito

LISTEK.

Juri Kozjak, slovenski janičar.

— Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine. —

Spisal Josip Jurčič.

(Dalje.)

Zraven cigana pa je tičal oster nož, vedni spremljevalec in edini ciganov prijatelj. Okoli se je čul tuleči glas lačnega volka (poprej bolj domačega v naši domovini), plahi zajec se je upal izpod grma na pašo, sova je ukala vrhu dupla. Kadar se je kaj ganilo, vselej je cigan pogledal okrog sebe.

»Ne bode ga!« godrnja sam s seboj ter si gladi razkuzmani črni podbradek. »Gorje mu, ako mi ne pridel Jaz menim, da mu je kramarski privrknjenec naročil, menda mu je bil vendar moj nož na mislih, ki sem mu ga nastavljal na gola-nec. Maščeval sem te, moj sin! Celo plačilo sprejemem za to. Drugo muho sem ujel na limanice; tepec potlačen, ki mi je fanta izročil, meni, da je pridobil graščino! Ha, meni si jo pridobil! Jaz bom videl, ali ne dobodem denarja pri njem, kadar hočem, jaz, ki ga imam na vajetih.« Tako in

enako je govoril cigan sam s seboj in dokladal pa malem suhe brsti na ogenj.

Zdajci se zasliši stopinja človeška po stezi, ki je držala mimo smreke. Samol potepta ogenj, izdere nož iz zemlje ter se spne ob smrekoven deblu.

Strahotno prileze druga podoba po stezi, prvi neenaka, majhna, grčava — namreč Peter, gospod s Kozjaka.

»Le bliže, gospod strahopetec iz grada!« pravi cigan, čigar mačje oči so precej spoznale, kdo je.

Peter z mesom in telesom — se zgane, ker cigana ni videl za prvega. Cigan upiše ogenj iz iskric, ki so bile še žive.

»Si li prinesel obljubljeni denar, stirček moj?« vpraša cigan pospoda s Kozjaka,

»Prijatelj moj iz Jutrovega, ali se boš pa izkazal, da si izpolnil pogodbo? Kam si dejal otroka? Ali je varno spravljen za vse življenje, za večno?« vpraša Peter.

»Prodal sem ga na Turško, janičar (turški vojak) bode postal, in nikdar ga ne boš videl, samo le, ako greš na vojsko zoper Turke; tedaj ti utegne nevedoč razbiti tvojo zveženo glavo, prijatelj moj iz grada! S svojimi prijatelji sem se sprl, svojega konjiča sem razjezdil, da je legel tik

ceste za vekomaj, in potlej še vprašuj, ali sem zaslužil. Dal mi boš torej toliko, kolikor si obljubil, in še toliko, kolikor je na tebi ali pri tebi, ljubi moj sosed!«

Peter mu dá denar, cigan ga spravi.

Veseliti te mora, ti človeček plemenite krvi in grbave postave!« pravi cigan, zasmehovaje gospoda Petra, »veseliti te mora, da boš imel daleč, onoter na Turškem, ljudi, ki ti bodo v rodu, celo vojaki janičarji, zrejeni in poučeni v veri Mohamedanovi. Lehko se boš hvalil in bahal: tebi enacega ni v deželi.«

»Ne pozabi, grdin, kdo kdo si ti in kdo sem jaz!« pravi Peter ves nevoljen, da ga tak človek zasmehuje.

»Kdo si ti?« se smeje samol. »Čakaj povem ti. Ti si peresce na veji: jaz pihnem, pa odletiš; jaz zinem edno, pa te ni drugo kot pop vislicami. Ali umeješ? Pozor! si, kakor jaz. Ali pa te jaz primem za vrat in ti obrnem oči, da ne boš vedel, ali so zadaj ali spredaj; konec tega, daj mi vse, kar imaš tukaj, če rad ne i no — boš nerad. Drugi pot se utegnem oglasiti sam v tvojem gradu, ko me bodo ljudje malo izgrešili.«

Zdaj je Peter popolnoma razvidel, kaj je storil. Hotel se je odtegniti gospodstvu svojega brata in bodoči oblasti njegovega sina, hotel

povedati, da je potrebna v mišljenju prekmurskega človeka temeljite spremembe. Ako nima Prekmurje danes v ustavodajni skupščini nobenega svojega zastopnika, temveč ima poslanca samo 5000 „papincev“, je to krivda prekmurskega volilca samega. Tisti ljudje, ki še vedno gledajo preko meje in željno pričakujejo odrešenja od blaženega „országa“ madjarskega, sami sebi največ škodujejo. Prekmurje je za večne čase združeno z Jugoslavijo, Madjari so se Prekmurju svečano odrekli. Pozabiti je torej treba dvomljive dobrote, katere je nudila našemu prekmurskemu siromaku madjarska gospoda, madjarski grofje in magnati; vsak se mora zavedati, da živi sedaj v svobodni, demokratični državi; pomagati pri ureditvi te države na tak način, kakor bode za prekmursko ljudstvo najbolje, je dolžnost vsakega Prekmurca, ki ima srce za svojo lepo domovino; kdor uporno stoji na strani in si želi nazaj pod Madjarsko, ta je izdajalec svojega ljudstva in njegov največji škodljivec. Za vselej so minili časi, ko je polir nezadovoljnega delavca, ki si ni dal potegniti kože z života, smel z orožniki pritirati nazaj v svojo službo ali pa mu jih je dal naštet 25; v naši svobodni Jugoslaviji taka barbarstva niso mogoča!

Ako pa kdo zaradi tega ni zadovoljen z našo svobodno državo, ker ni mogla takoj prvo leto ugoditi vsem raznovrstnim željam, kakor na primer zgraditi mostov čez Muro, zidati železnic — stvari, na katere Magyarország toliko stoletij ni hotel misliti — takemu človeku manjka vsake razsodnosti, ker ne pomisli, da take stvari danes stanejo milijarde in ker ne pomisli, da je že mnogo bolj nujnih življenskih potrebščin. Polagoma se nam bodo izpolnile tudi te želje, ker je država mati, ki mora skrbeti za vse svoje otroke jednako, ne pa negovati samo enega na škodo drugih.

Izid volitev v ustavodajno skupščino

je po privatnih informacijah (uradnega poročila še ni) slediš:

Demokratska stranka	96 poslan.
Srbska radikalna stranka	95 „
Radičeva seljačka stranka (na Hrvatskem)	46 „
Komunistična stranka	51 „
Stranke samostojnih poljedelc.	42 „
Jugoslov. muslimanska organ.	28 „
Klerikalci (slovenski in hrv.)	24 „
Socialni demokratje	10 „
Hrvatska težačka stranka	6 „
Hrvatska zajednica	5 „
Bunjevci	4 „
Radičevski disidentje	4 „
Srbska republikanska stranka	3 „
Slovenska narod. socij. stranka	2 „
Frankovci	1 „
Ribarac Stojan	1 „
Dr. Trumbić Ante	1 „

Srbija: (20 volilnih okrožij 158 mandatov). Dobili so: demokrati 55, radikalci 52, komunisti 28, kmetje (pojedelci) 16, muslimani 3, republikanci 2, Ribarac 1.

Dalmacija: (volilo je le eno volilno okrožje, ker je drugo zasedeno od Italijanov 11 mandatov). Dobili so: samostojni kmetje 3, klerikalci 3, demokrati 1, srbski radikalci 1, komunisti 1, hrvatska zajednica 1, izvenstrankarska skupina (dr. Trumbić) 1.

Bosna in Hercegovina: (6 volilnih okrožij 63 mandatov). Dobili so: demokrati 3, demokratski kmetje 11, radikalci 12, muslimani 25, hrvatska težačka stranka 6, komunisti 3, klerikalci 3.

Vojvodina (Bačka in Banat): (pet volilnih okrožij, 44 mandatov). Dobili so: radikalci 22, demokrati 10, Bunjevci 4, socijalni demokratje 3, seljačka stranka 3, komunisti 2.

Črna Gora: (eno volilno okrožje 10 mandatov). Dobili so: demokratje 4, komunisti 4, radikalci 1, republikanci 1.

Hrvatska in Slavonija: (9 volilnih okrožij 93 mandatov). Dobili so:

demokratje 19, radikalci 7, Radičevci 46, komunisti 7, hrvatska zajednica 4, Radičevski disidentje 4, klerikalci 3, poljedelci 3, socijalni demokratje 1, Frankovci 1.

Slovenija: (2 volilni okrožji 40 mandatov). Dobili so: klerikalci 15, samostojni kmetje 8, komunisti 6, socialni demokratje 6, demokratje 3, narodna socijalna stranka 2.

Pregled mandatov po pokrajinah in po strankah:

Demokratska stranka ima 56 mandatov v Srbiji, 19 na Hrvatskem, 10 v Vojvodini, 4 v Črni Gori, 3 v Bosni in Hercegovini, 3 v Sloveniji, 1 v Dalmaciji.

Radikalna stranka ima 52 mandatov v Srbiji, 22 v Vojvodini, 12 v Bosni, 7 na Hrvatskem, 1 v Dalmaciji, 1 v Črni Gori.

Komunistična stranka ima 23 mandatov v Srbiji, 7 na Hrvatskem, 6 v Sloveniji, 4 v Črni Gori, 3 v Bosni, 2 v Vojvodini, 1 v Dalmaciji.

Kmetske stranke imajo 16 mandatov v Srbiji, 11 v Bosni, 8 v Sloveniji, 3 v Vojvodini, 3 v Dalmaciji, 1 na Hrvatskem.

Muslimanska stranka ima 25 mandatov v Bosni in 3 mandate v Makedoniji.

Klerikalna stranka ima 15 mandatov v Sloveniji, 3 na Hrvatskem, 3 v Bosni in 3 v Dalmaciji.

Srbska republikanska stranka ima 2 mandata v Srbiji, 1 v Črni Gori.

Socialni demokratje imajo 6 mandatov v Sloveniji, 2 v Vojvodini, 1 na Hrvatskem.

NOVICE.

Praznik ujedinjenja Jugoslavije smo praznovali v sredo, 1. decembra. Ob 9. dopoldne se je brala v proslavo praznika v katoliški cerkvi svečana maša, katere se je udeležilo poleg uradništva in vojaštva tudi veliko število domačega ljudstva. Vojaštvo je oddalo salvo s streli. Za Prek-

je postati sam svoj gospod, nobene zavere se ni prestrašil, in glej — prišel je še bolj v poniževalno oblast — pod oblast sirovemu divjemu ciganu.

Prostosti je iskal, in zdaj ga imenuje izrodek, izvrženec hlapca. Zdaj je videl, da ga cigan lahko pesti povolji, in da ga res misli pestiti, on, ki sam vé njegovo skrivno hudobijo. Odstopiti Petru seveda ni bi lahko, hudodelstvo je že v nebo vpilo: »Prodal si ne samo telo svojega sinovca, temveč tudi dušo njegovo, zakaj Turki mu bodo še vero izruvali iz srca.« V poslednjih ciganovih besedah mu je vse zvonilo natanko.

Naprej je hotel torej Peter. Vse zadrege mora odstraniti, tudi cigana. Pa kako bi mu prišel do živega — dolginu, močnemu kot biku? Cigan bi bil devet takih pozobal, kakršem je bil Peter, suh kot goba in slaboten.

Vse se je vrtelo Petru v glavi. Upro se mu oči na ciganov nož, ki je tičal za stečaj od njega. Kot bi trenil, pa izdere Peter Kozjak in sune cigana. Ali z večjo urnostjo prime cigan Petra za roko ter ga podere vzak in mu izvije nož. Zdajci je bil v rokah grozovitemu človeku, življenje mu je viselo na lasu, nihče mu ne bi bil mogel pomagati, ko bi mu bil hotel sovražnik povračati.

»Kaj meniš, prismuknjeneč, da ciga Samol nož brusi za svoje drobovje?« pravi cigan kakor da se ne bi nič posebnega zgodilo. Peter jame prositi in se izgovarja, da je hotel cigana le ostrašiti, in druge abotne reči.

»A šalo si me hotel?« zasmehljivo govori cigan, tiščaje gospoda za vrat. »Kaj ko bi ti jaz porinil nož le za šalo pod rebra? Morda bi bilo bolje za te, ki napadaš po mačje od strani.«

Srd in božja kazen stopita hudobnežu pred oči, mrzel pot ga oblije; zdaj ledeno, zdaj vroče mu prihaja. Naposled odjenja ciganova pest, skrije nož za pas in Peter je bil prost. Hotel jo je naglo pobrusiti, da se ne bi vrag njegov premislil. »Daj mi prej mošnjo,« reče cigan, »drugi pot se vrnem in te pridem pogledat na grad, kako kaj gospodariš. Poročim ti morda tudi, kako ti kaj živi batov, ali se mu toži po tako dobrem stricu, ali kajli; zakaj zvedel bom vse. Kadar bode turški paša, ti utegne četo Turkov pripeljati pred grad, toda sive lase boš imel tačas in dobro si rove zagradi, zakaj vojak bo iz njega, da ne bo vsak janičar njemu prilika. Le glej, da mnogo denarja pridobiš, kadar ti pride na dom.«

Rekši se grohoče ciga ter odide. Peter, največja reva v človeški koži, odide domov. Gotovo je bil obljubil sam sebi, da ne gre nikdar nikoli

več pomoči nikogar čakati, ne prijatelja, ne sovražnika, ker je že dvakrat ponoči težko ušel smrtni nevarnosti. Na mestu pa je bilo zopet samotno. V vzhodu se je rdelo obnebje in kmalu nastane lepa zjutranja zarja. Pač res, dan hudodelce prganja, noč jih prikriva!

OSMO POGLAVJE.

V neverske roke padel mu mili je otrok,
Med otcem in otrokom zija prepad globok!
Zdihuje sivi stari, zdihuje celo noč
In kliče vse svetnike in Boga na pomoč

Oče Bernard ni mogel preboleti nesreče, šel je bil tjakaj, kamor nam vsem kaže pot, od koder se nihče ne vrne več: truplo v krtovo deželo, duša v lepše življenje. Peter je gospodoval na Kozjaku, na videz srečen, Ali pa je mirovala vest, tista ptica, ki večno kljuje in vpije in obseja? Ali je lahko legel in sladko brez skrbi spal? Menda ne.

Novice, ki so došle na Kozjak, so poročale, da pride Marko kmali domov. Ubogi mož! Nič še ni mislil, kaka izguba ga je zadela. Najmanj pa pa je slutil, da mu je vse to napravil rodni brat.

Vojska, ki je bila prišla s Krajnskega v Celje, da otme cesarja Friderika, prežene kmalu Vitovčeve čete. Osvobojeni cesar jo krone z vitezi in oboroženim slovenskim ljudstvom v Ljubljano.

(Dalje prih.)

murje je ta praznik še posebno pomemben, ker je se je obhajal prvič, odkar je Prekmurje za vedno združeno z Jugoslavijo.

Ulom na sodišču v Murški Soboti. V noči od 30. novembra do 1. decembra je neznan zločinec udril v uradne prostore tukajšnjega sodišča v 1. nadstropju. Vlomil je v razne miznice, odnesel 3000 K denarja, 80 cigaret in 1 kg sladkorja. Policija je storilcu že na sledu.

Bákovci. Goszpod kaplan je prišo na pokápanyo. Pri prvi priliki privlecsé sz szvojega zsepa »Novine« Zacsno navzocsim csteli razlagat one lažij, štere szo sze pred volitvami program naklonyeno csredo pofárbale i nastampale. Medtém je gucco od zamázane dúsne veszti edne persone, stera sze je podsztopila doteknoti kmicsnoga popovszkoga králesztva ned nasím lúdsztvom. Grintavi gresnik kázse na zamázano dúsno veszt drúgoga! Goszpod kaplan je sz tém pokázó, da je nisziki inas »Novin« gráto, on zná detics biti i escse do mestra priti. Gratuliramo!

Ksefti dobro idejo. Poszli rasztejó, ksefti cvetéjó. Kúpo szí je automobil. Szvoje prve poti je té oovi szobocski fudas sz tém probó, da je po vesznica za popovszko — kseftarszko partájo plakáte rouszo. Tak je té goszpod szvinotrzesz poszvedocso da je on nej szamo nazo szvino za pope v Ljubljano lifro, liki tídi votume nasega lúdsztva.

Naznánje dam sem mojim spoznánim kúpcóm, ka sam jas od Gospodarske zadrúge od stopo, in sam se združó v trgovino F. Čeh in Gáspár, prek od židovske cerkvi v M. Soboti. Prosim Vas nadale, podpérajtame z Vašim poskánjem. Spoštenjem: Gáspár Jóžef trgovec.

Pametiva. Csúli szmo, da szo 26. novembra 1920. pri Grádi (Gornya Lendava) popa i nysgvoga minisztranta vucsitela zatogavolo naklesztíli, ár szta za Klekl-na korteserala.

Oglas. Gos. Ministar Vojni i Mornarice sa E. br. 5266. od novembra 1920. godine i komandanta IV. Arm. oblasti sa E. br. 10558. od 5. novembra 1920. god. održati će se javna licitacija u komandi mesta Murska Sobotá 8. decembra ove godine u 9 sati pre podne za liferovanje mesa za vojnike ovdašnjeg garnizona. — Pozivaju se licitanti, da odredjenoga dana budu u štabu ove komande. Uslovi mogu se videti u štabu ove komande. Iz kancelarije štaba komande mesta br. 46.

Kopelj v Murški Soboti. Čuje se da iz dobro informirane strani, da hoče stanovanjski odsek v Murški Soboti priskrbeti lokal za kopelj, ki bi bila za Mursko Sobotó več kot potrebna. Ena zapreka je baje samo — da ni interesentov, ki bi se zanimali za tehnično stran kopeli. Sto zadevo se hočemo v prihodnji številki nadalje baviti.

Človek, ki ljubi vodo.

Kino v Murški Soboti. Dne 4. t. m. v soboto se znóvič odpré kino. Vsaki teden dvakrát bode igra, v soboto in nedelo. Program od vsakega igranja bode tiskani na plakátaj. K obilni udeležbi vabi poštvano lúdstvo Dittrich Gustav, lastnik kine.

Madžari bi radi delali z nami kupčije. Del Baranje in takozváni bajske trikot, ki ga je trianonska pogodba priznala Madžarski, a ga imamo še mi zasedenega, bi radi Madžari prodali Jugosláviji za pát milijard kron. Po bi bilo lepo gospodárstvo, da bi na eni stráni odstopali svojo zemljo Lahom in Nemcem, na drúgi stráni pa jo drágo kúpovati.

Cena sladkorju v Ameriki je za kilogram 15 kron našega denarja. Zakaj neki velja pri nas kilogram nad 60 kron?

POLITIČNI PREGLED.

NOTRANJA POLITIKA. Ustavotvorna skupščina se sestane 12. decembra. Otvoril jo bode kot starostni predsednik najbrže Nikola Pašič, ki jo menda najstarejši poslanec (čez 80 let). Svečani otvoritvi bode sledil prestolni govor, ki bo skupščini priporočil sprejeje ustavnega načrta, katerega sedaj izdeluje vlada. Nato se bo sprejel poslovnik, ki ga bode tudi predložila vlada. Ustavni načrt bo izročen posebnemu parlamentarnemu odboru. Najbolj zanima vprašanje, ali ne bodo razne razdirajoče skupine motile rednega delovanja ustavne skupščine. Prišakuje, se, da se bodo tudi Radičevci in komunisti podvrgli občim parlamentnim načelom. V nasprotnem slučaju pa in ako so bode pokazalo, da na podlagi sedanje ustavotvorne skupščine ni mogoče priti do pozitivnih rezultatov v ustavodajnem delu, bode ustavodajna skupščina rapuščena in se bodo razpisale nove volitve.

REKA IN D' ANNUNZIO. Kljub temu, da sta sta se Jugoslávija in Italija v Rapallu medseboj sporazumele glede mej in je določeno, da bode Reka samostojna neodvisna država, D'Annunzio neče zapustiti Reke, temveč še celo zaseda nadaljnje ozemlje, ki ima pripasti naši državi in sosidne otoke. Zasedel je že otoka Rab in Krk. Italijanska vlada je poslala nata otoka močne vojaške oddelke. D'Annunziovi vojaki so razdejali Jugosláviji pripadlo pristanišče Baroš pri Sušaku, uničili so pristaniške naprave in železniški most pogнали v zrák. Italijanska vlada je sklenila odločne korake proti D'Annunzio. Ako se le ta ne bo udal, bo sklenila popolno blokado za Reko in okolico.

GRČIJA. Volitve v parlament so pokazale, da zahteva lúdstvo povratek kralja Konstantina. Ententa je baje za ta slučaj zagrozila Grčiji z raznimi odrédbami, ki bi grško držávo zelo oškodovala. Vzéli bi Grčiji Smitno, Trakiji bi dali avtonomijo, meje bi se na korist Jugosláviji popravile.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK.

GOSPODARSTVO.

Državna trošarina (izpremembe).

Minister za fin. je z naredbo z dne 9. nov., ki izide te dni v Uradnem listu, uveljavil glede trošarine sledéče izpremembe, ki, kolikor ni izrečno rečeno drugač, stopijo v veljavnost izza 1. dec. 1920. Tarifne izpremembe: 1. Olje vseh vrst prosto. 2. Obločnice plačajo mesečno za komád 10 D v srebru (doslej 10 D v zlatu). 3. Žarnice: a) do 10 normalnih sveč proste (doslej 5 D v zlatu); b) nad 10 do 32 normalnih sveč za komád 5 D v srebru (doslej 5 D v zlatu); c) nad 32 normalnih sveč za vsako normalno svečo 0.20 D v srebru (doslej 0.50 D zlatu). Nove postavke veljajo brez omejitve na gotov rok. Za neprodane, a oznakovane žarnice se trošarina povrne. — 4. Mestna razsvetljava tudi električna ali plizova, je prosta (doslej je plačala polovico normalne trošarine). 5. Kresiva, navadna z vrstico, ki se ne vžigajo s pomočjo tekočin, plačajo 0.50 D v srebru (doslej kot žepna kresiva do 25 g teže 1 D v zlatu). Oznakovana bodo s posebnim znakom. 6. Kisova kiselika plača za vsako stopnjo jakosti 4 D v srebru (doslej 2 D v zlatu), nje

sirovina kalcijev acetat pa za 100 kg 150 D v srebru (doslej 100 D v zlatu). 7. Mineralne vode naravne in umetne plačajo za liter 0.20 D v srebru (doslej naravne 0.20 D v zlatu, umetno pa 0.10 D v zlatu). Deli litra se računajo za take (doslej za cel liter). 8. Stisnjene droži so proste. — 8. Ostali trošarinski predmeti plačajo še enkrat toliko v srebru, kolikor se doslej v zlatu.

Navadni sladkor n. pr. plača za 100 kg 200 D v srebru (doslej 100 D v zlatu). — Druge izpremembe. 1. Dnevna proizvodna zmóžnost navadnih žgalnih priprav se računi, ako kotel nima nad 80 litrov prostornine, s šestimi polnitvami (doslej s sedmimi), in ako ima nad 80 litrov prostornine, s petimi (doslej šestimi) polnitvami. 2. Pivovarnarjem, ki plačujejo tročarino po hektoliterskih stopnjah izvlečka pivnega mošta in proizvajalcem sadnega žganja, ki proizvedo v eni proizvodni dobi, to je v času od 1. septembra enega pa do 31. avgusta sledečega leta, toliko sadnega šganja, da odpade nanj vsaj 12.000 D trošarine, se dovoli proti varščini odlog do konca tretjega meseca, vštevši oni 1. mesec, v katerem se je pivo, odnosno žganje, proizvajalo. (N. pr. trošarina za pivo, proizvedeno v januarju, se odloži do 31. marca.)

Varščina se poda z garantnim pismom denarnega zavoda, z državnimi efekti (vrednostnimi papirji) ali z efekti javnih zavodov, ki jih odobri minister za finance. 3. Pri pivu, zatrošarinjenem po hektoliterskih stopnjah izvlečka pivnega mošta, se računi 6 1/2% ubitek.

S to naredbo je finančno ministrstvo ugodilo nujni in splošni želji prebivalstva, ker je izdatno znižalo trošarino glede nekaterih najvažnejših življenskih potrebščin, osobito glede olja, sladkorja, mineralnih vod in ker je plačevati odslej naprej trošarino glede vseh ostalih predmetov v srebru, mesto kakor dosedaj v zlatu. Ta naredba pomeni torej veliko olajšavo za ljudstvo in bode radi tega veliko število življenskih potrebščin cenejše.

Izvozno plačila v srebru. Finančno ministrstvo je odredilo, da se izvoznikom v priliki izvoza vse davščine računajo v srebru, ne v zlatu, kak do sega mao.

Vino pritákanje. Vino pritakati záto trbej, ka se náj ščisti od se tiste grdoče, štero vlagev té pride da se prejša: na grozleka j drzéča zemla, zgrozleka dolj ogúljená koža, nadale v župi plavajoča žujčno drožjé, štero to novo vino na pomije gledóč dene. Eto se té razlóči da mošt vré, mošt tak začne vreti ka na grozlekovoj koži ne vidoče mále gobe se raspistijo, i te tak, kak kvás se giblejo. Ete se v sladkoj cukrovój mokročl na dosta tálov raspistijo po šteron se cukrova slatkoča na (szesz) vinió moč obrné. Prinas núcajóči klosternenburgi mošt mera pokázé vó sprešanoj župi, ka vu ednom Heckto litri mošti keliko kilo cukra jeste. Po etom da mošt doj zmerimo se že znati dá, ka keliko gradičóš vino bode žnjega. Záto ka položno pokázano, (szénsav) se raskadi in samo drúga položna ostáne vinina moč, (szesz). Vino je že dosta ležéše, kak je pa mošt bio. Da se 20 gradičov mošt na vino obrné, de vino 10 gradičov moče melo. V novon vini ležéča moč (szesz), rejtká gráta in etak je mogoče ka vini jeste trdo (anyag) na dno se séde, po šterom se vino ščisti i doj pritočiti dá. Vino pritákanje je té cajt da se ono ščisti tak lipo ka žóčmi v njem nikšo túhinsko delo (alkatrész) nevidi. Dvajseti fokov nej močnejši mušt; či tak ka je nej trnok mrzlo, se že za 6 tjeđnov ščisti, — i nej ka bi se dao doj pritočiti nego je potrebno. Tá pod mlinskom kamli stára modrija štera to právi: ka vino naj ostáne. kak náj duže na materi, —

je že dolgo za peč lučena. Kak je mogoče smetij in drožje vinovoj materi zvati? Pa či so že ednok eto lepo reč na eto zapravili, tak zdaj da je že samo mačija. Zato ka vetom drožje že samo tisto mrtvo je vnjom, štero je doprineslo to ka je vino vō zvrelo. To je pa natsurska prāvda, ka vdrožje bi vajoče gobe te mrtve gratajo, da vino 10 dra-dičov grata i po tom je že več nej nikši hasek kabi vino duže na drožje stalo.

Nej právi mēd se etak dá spoznati: 10 gram medūj v ednok telkoj vodi rastopimo in tomi (100 kōbcentimeter borszesz) žgāno vino 95 gradičovo dajmo coj. Čije mēd z (keményitő szörpöl) naprávleni tak motno grata, či pa je právi tak čisto ostāne.

Zahvála.

Vsem tistim, ki so naše nepozábne pokojnike na slednjoj poti sprevájali i venec poslali, nás pa vu tužnoj žalosti obtroštali, z srcá zahválimo.

Familija Domján.

Köszönetnyilvánítás.

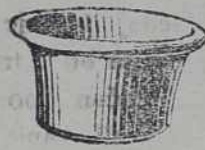
Mindazoknak, kik felejtethetlen férjem és fiam, illetve atyánk és fivérünk elhunytá alkalmával szivesek voltak részvétüket nyilvánítani, valamint koszorút küldeni, fogadják ezuton is hálás köszönetünket.

őzv. Domján Mihályné és gyermekei.

Heklič Števan

trgovina z železnim blāgom
v MURSKI SOBOTI, Lendavska vilica.

PRIPOROČA Z NOVIČ DOBLEN
ŽELEZJE, ŠPARHERDE, OBROČE,
RORE (csöveket), ŠTRIGLE, CVĚKE,
POSODO, ŠKĚRI (szerszámok) itd.

RAZGLAŠŮJTE v „PREKM. GLASNIKI“!

Štampilje

KATALOG FRANKO

ANTON ČERNE

graver

LJUBLJANA, Dvorni trg 1.

Trgovci in drugi, šteri ščéjo
prodávati naše novine, naj nam to naznanijo.
Zaslūžijo 20%.

Veletrgovina z vinom

Ludovik Šiftar v Polani, pošta Pucinci.

Priporoča Ljutomersko rdéče in belo vino. Gostilničarom in vsem tistim, ki do gostivanje slūžili, prve kak bi indri kúpili vino, naj pridejo k-meni koštávat, pri-meni dobijo nájbogše vino po nájfalejšoj ceni.

KUPUJEM

lenovo semen, svinsko mást, ter mēd in vosek, in sploh vse deželne pridelke po naj-višjoj dnevni ceni vsaki dēn. Na lagri mam vse felé špecerijsko blāgo: melo, sol, cukar, kávo, petrol, žájfo itd. ter železnino, cveke, sekire, lopate, rasoja, podkovi itd.

FRANC ČEH

trgovina z mešanim blāgom
= v MURSKI SOBOTI =
(prek od židovske cerkve).

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani, podružnica v MURSKI SOBOTI.

Brzjavni naslov:
JOGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejma

VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN
In jih obrestuje po 4⁰/₁₀ čistih brez
odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke,
trgovske in druge **vsakovrstne kredite**.
Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih-
papierjev in valut po dnevnem kurzu.

MARIBORSKA ESKOMPTNA BANKA

Podružnica Murska sobota.

Centrala v Mariboru.
Ekspozitura v Rogaški Slatini.

Podružnica v Velikovcu.

Sprejema vloge na knjižice ter jih obrestuje po 3¹/₂⁰/₁₀. Vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše. Daje posojila na menice, vrednostne papirje i. t. d. Kupuje valute in devize po najvišjem dnevnem kurzu ter izvršuje vse, v bančno stroko spadajoče transakcije pod najugodnejšimi pogoji.